

P6_TA(2007)0215

Estija

2007 m. gegužės 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Estijos

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2007 m. gegužės 2 d. ES pirmininkaujančios valstybės pareiškimą dėl padėties prie Estijos ambasados Maskvoje,
  - atsižvelgdamas į Parlamento Pirmininko Hanso-Gerto Pötteringo pareiškimą dėl padėties Estijoje ir į diskusijas per 2007 m. gegužės 9 d. plenarinį posėdį,
  - atsižvelgdamas į daugybę Estiją remiančių Tarybos, Komisijos ir valstybių narių vyriausybės pareiškimų,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi 2007 m. balandžio 26–28 d. Estijos sostinėje ir tam tikrose Šiaurės Rytų Estijos dalyse demonstrantai, protestavę prieš Estijos vyriausybės planą perkelti sovietinį „Talino išvaduotojams“ skirtą paminklą iš Estijos sostinės centro į už kelių kilometrų esančias Estijos karių kapines, sukėlė dvi naktis trukusius neramumus, prasidėjusius demonstrantams užpuolus policininkus ir pasibaigusius plataus masto vandalizmu Talino centre,
- B. kadangi, pasak mačiusiųjų, policija naudojo jėgą tik ekstremaliose situacijose, o Estijos teisingumo kancleris nenustatė jokių netinkamų policijos veiksmų,
- C. kadangi Estijos vyriausybė iš anksto paaiškino minėtojo sprendimo priežastis Rusijos Federacijos vyriausybei, taip pat pasiūlė bendradarbiauti perkeliant paminklą ir paragino Rusijos atstovus dalyvauti palaikų ekshumacijoje, o Rusijos institucijos atsisakė tai daryti,
- D. kadangi ekshumacija vyko griežtai laikantis tarptautinių standartų ir pagarbaus elgesio normų ir kadangi paminklas buvo vėl atidengtas karių kapinėse oficialios ceremonijos metu ir dalyvaujant antihitlerinės koalicijos atstovams,
- E. kadangi demonstracijas su neramumais ir viešosios tvarkos trikdymą aktyviai organizavo už Estijos ribų įsikūrusios pajėgos, su kuriomis per šiuos įvykius buvo bendradarbiaujama,
- F. kadangi Rusijoje buvo paskelbti keli aukšto lygio pareiškimai, įskaitant per vizitą į Taliną paskelbtą Valstybės Dūmos delegacijos oficialų pareiškimą, kuriame Estijos vyriausybė buvo paraginta atsistatydinti,
- G. kadangi Estijos Ministras Pirmininkas Andrus Ansip pareiškė, kad minėtieji įvykiai yra gerai koordinuotas ir akivaizdus kišimasis į Estijos vidaus reikalus,

- H. kadangi iškart po riaušių Taline priešišškai nusiteikę Rusijos vyriausybę palaikančios jaunimo organizacijos „Naši“ demonstrantai septynias dienas blokavo normalią Estijos ambasados Maskvoje veiklą, įvykdyti fiziniai išpuoliai prieš Estijos ir Švedijos ambasadorius, grasinta nugriauti Estijos ambasados pastatą, nuplėšta ambasados teritorijoje esanti Estijos vėliava ir Estija išvadinta „fašistine“ šalimi,
- I. kadangi nuolatiniai kompiuteriniai išpuoliai buvo organizuojami daugiausia iš už Estijos ribų, siekiant blokuoti oficialius ryšių kanalus ir Estijos administravimo institucijų interneto svetaines; kadangi šie išpuoliai buvo organizuojami iš Rusijos administravimo institucijų interneto protokolo (IP) adresų; kadangi naudojantis internetu ir mobiliųjų telefonų žinutėmis tęsėsi aktyvūs propagandiniai išpuoliai, kurių metu buvo raginama imtis ginkluoto pasipriešinimo ir tęsti neramumus,
- J. kadangi praėjus vos kelioms dienoms po įvykių Taline buvo pradėta taikyti plataus masto apribojimus Estijos eksportui į Rusiją, Rusijos įmonės sustabdė ryšius su Estijos įmonėmis, buvo sukelta grėsmė energijos tiekimui į Estiją, o nuo 2007 m. birželio mėn. pabaigos buvo sustabdytas susisiekimas traukiniais tarp Estijos ir Sankt Peterburgo,
- K. kadangi Rusijos valdžios institucijos, įskaitant Valstybės Dūmos delegaciją, deja, atsisakė pradėti dialogą su Estijos valdžios institucijomis ir net nesutiko dalyvauti bendroje spaudos konferencijoje Užsienio reikalų ministerijoje,
- L. kadangi Maskvos patriarchato Estijos stačiatikių bažnyčios metropolitas Kornelijus pareiškė, kad nėra priežasčių kilti konfliktui tarp bendruomenių ir kad jis mano, jog nėra prasmės vaizduoti riaušes kaip konfliktą tarp estiškai ir rusiškai kalbančių bendruomenių,
- M. kadangi minėtuosius įvykius dar labiau pakurstė ir tolesnius protestus sukėlė Rusijos žiniasklaidos kanalais skleista dezinformacija,
- N. kadangi demonstracijose ir vykdant plėšimus dalyvavo tik labai nedidelė rusų tautybės gyventojų dalis ir daug rusų kilmės policininkų puikiai atliko savo pareigą; kadangi dauguma apklaustųjų pritarė Estijos vyriausybės veiksams,
- O. kadangi Estija, kaip nepriklausoma valstybė ir ES bei NATO narė, turi suverenią teisę vertinti savo tragišką netolimą praeitį, pradedant nepriklausomybės praradimu dėl Hitlerio ir Stalino 1939 m. pakto, kuri buvo atgauta tik 1991 m.,
- P. kadangi demokratinės Vakarų šalys niekada nepripažino sovietinės Baltijos šalių okupacijos ir aneksijos kaip teisėtų veiksmų,
- Q. kadangi Europos Parlamentas 2005 m. gegužės 12 d. rezoliucijoje dėl Šešiasdešimtųjų Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje (1945 m. gegužės 8 d.) metinių¹ padarė išvadą, kad „kai kurioms valstybėms Antrojo pasaulinio karo pabaiga reiškė stalinistinės Tarybų Sąjungos primestos tironijos įsigalėjimą“ ir pasveikino Vidurio ir Rytų Europos šalis išsilaisvinus po ne vieno „sovietinio valdymo ir okupacijos“ dešimtmečio,
- R. kadangi tik Rusija, kuri yra Sovietų Sąjungos teisių perėmėja, vis dar neigia neteisėto

---

¹ OL C 92 E, 2006 4 20, p. 392.

Baltijos šalių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą faktą,

1. reiškia paramą ir solidarumą demokratiškai išrinktai Estijos vyriausybei ir jos pastangoms užtikrinti tvarką, stabilumą ir teisės viršenybę visiems Estijos gyventojams;
2. mano, kad prieš vieną iš mažiausių ES valstybių narių nukreipti išpuoliai yra Europos Sąjungos solidarumo išbandymas;
3. mano, kad įvairūs Rusijos valdžios institucijų bandymai kištis į Estijos vidaus reikalus yra nepriimtini;
4. yra sunerimęs dėl to, kad Rusijos valdžios institucijos neužtikrino tinkamos Estijos ambasados Maskvoje apsaugos, taip pat dėl „Naši“ demonstrantų fizinių išpuolių prieš Estijos ambasadorę; ragina Rusijos vyriausybę be išlygų laikytis Vienos konvencijos dėl diplomatinių santykių;
5. smerkia Rusijos bandymus daryti ekonominį spaudimą Estijai, kuris naudojamas kaip užsienio politikos priemonė, ir ragina Rusijos vyriausybę atkurti normalius dviejų valstybių ekonominius santykius;
6. primena Rusijos institucijoms, kad neapgalvoti ir atvirai priešiški Rusijos valdžios institucijų pareiškimai, nukreipti prieš Estiją, visiškai neatitinka tarptautinio elgesio principų ir bendrai turės įtakos ES ir Rusijos santykiams;
7. ragina Komisiją ir visas valstybes nares padėti analizuoti kompiuterinius išpuolius prieš Estijos interneto svetaines ir atlikti tyrimą, kaip tokių išpuolių ir grėsmių problemos gali būti sprendžiamos ES lygmeniu; taip pat ragina Rusiją visokeriopai padėti atlikti tyrimus;
8. ragina Rusijos vyriausybę pradėti atvirą ir nešališką dialogą su demokratinėmis Vidurio ir Rytų Europos šalimis dėl 20-ojo amžiaus istorijos, taip pat dėl tuomet padarytų nusikaltimų žmonijai, įskaitant susijusius su totalitariniu komunizmu;
9. pritaria Estijos prezidento Toomo Hendriko Ilveso žodžiams, kuriais jis pabrėžė, kad visi žmonės, atvykę į Estiją sovietmečiu ir dabar gyvenantys Estijos Respublikoje, taip pat jų vaikai ir anūkai, yra Estijos tėvynainiai, kad visi estai turi tik jiems būdingą labai skausmingą gyvenimo patirtį, susijusią su trimis vienas kitą pakeitusių okupantų valdymo laikotarpiais per pastarąjį šimtmetį ir kad reikia sugebėti išvelgti ir suprasti kitų tragedijas, ir kuriais jis visoms su tuo susijusioms šalims priminė, kad šiuo tikslu turi būti stiprinamas estų dialogas, siekiant įveikti esamą atotrūkį tarp įvairių bendruomenių ir ypač sukurti naujų galimybių rusakalbiams tėvynainiams integruoti;
10. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Rusijos Federacijos vyriausybei ir parlamentui.